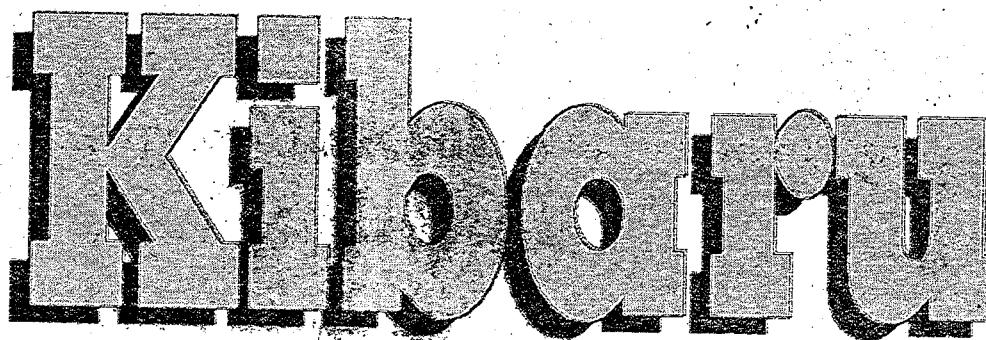

Marisikalo san 2018
San 46nan-Boko 554nan
Songo=dōrome 35

Kunnafoniseben bota kalo o kalo - BP : 24 - Téléfoni : 20.21.21.04 Kibaru bugufiyé Bosola Bamako

Kibaru ye san 46 soro

N° 2

Marisikalo tile 26 ye taasibiladon ye an ka jamana kono

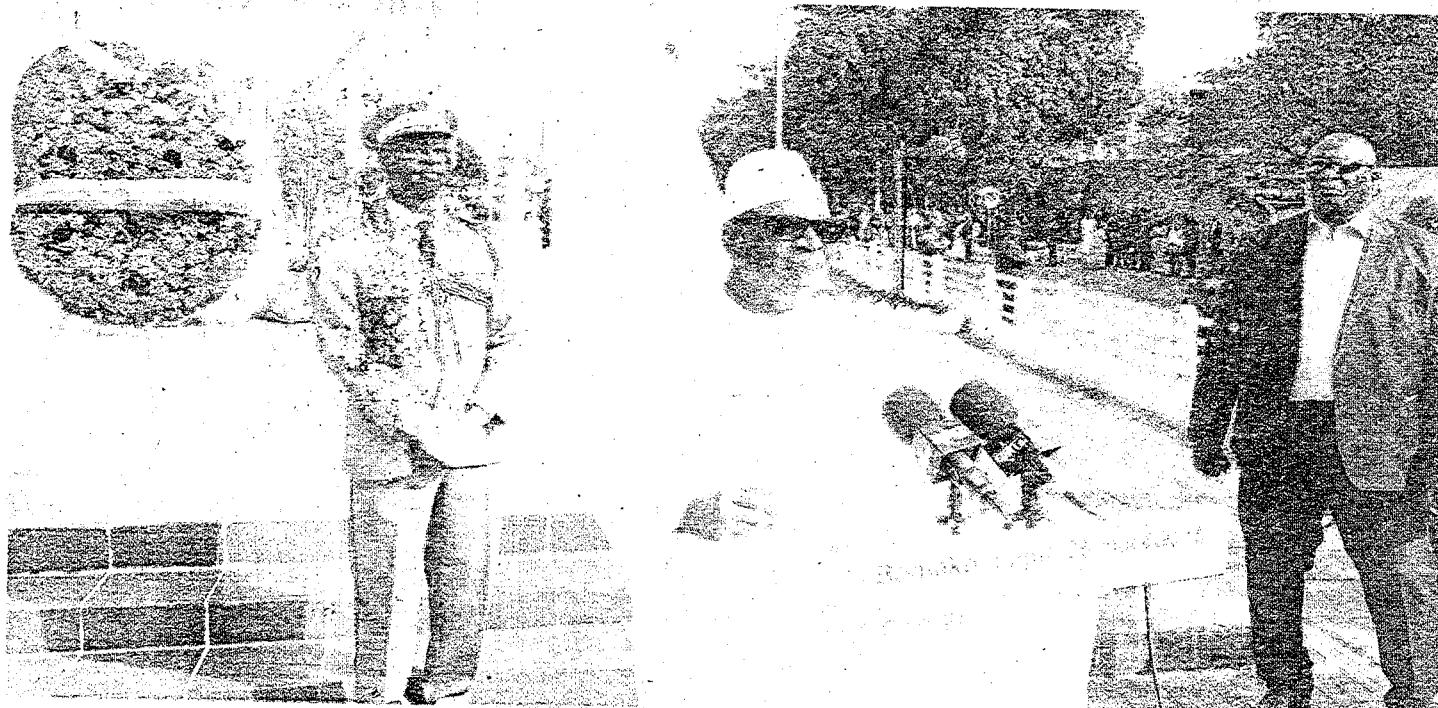
Jamanakuntigi Iburahimu Bubakari Keyita ye laada latilen ntēnendōn, marisikalo tile 26, san 2018. A taara jirifeerew bila san 1991 fangabinmogo nangatalenw taamasiyēn senkoro, k'o ke taasibila ye ka nesin u furew ma.

O kene kan, jamana fangabulonw nemogow, goferenaman minisiri, lasigiden minnu b'an ka jamana kono, marisikalo tile 26 kele dankorobaw, mogo nangatalenw lafasabagaw ka jekulu mogow ani taasibilala caman were, olu bee tun b'a kerefe.

A ka kumaw, kolomayoro kera marisikalo tile 26 koro nfoli ye.

Koro min b'a la, o ye k'a dōn, ko dōw de joli bonna, dōw de y'u ni di walasa bi ka se.

Halibi, o fasokumabokel in de be senna. An ka denmisew ni be ka bo cencen kan koron fe, k'a sababu ke binkanniwalew ye. Jamanakuntig'y a jira ko kele min be koron fe, Malijuguw ka kele don, Mali tijebagaw n'a cibagaw n'a janfabagaw ka kele don. An k'an jo k'an nesin nogon ma, o kele te. Tuma bee, u be bala an ka mogow la, ka jan da u ne, ka denjuguya ke u la kasoro ka boli k'u dogo.

Marisikalo tile 26 ye taasibiladon ye Mali kono

Ode tineni barika bonyalen be bian ka sorodasiw ni dugumogow kan. Ni kele kunkelen tun don, sisan tun b'a soro a ko banna a meennna.

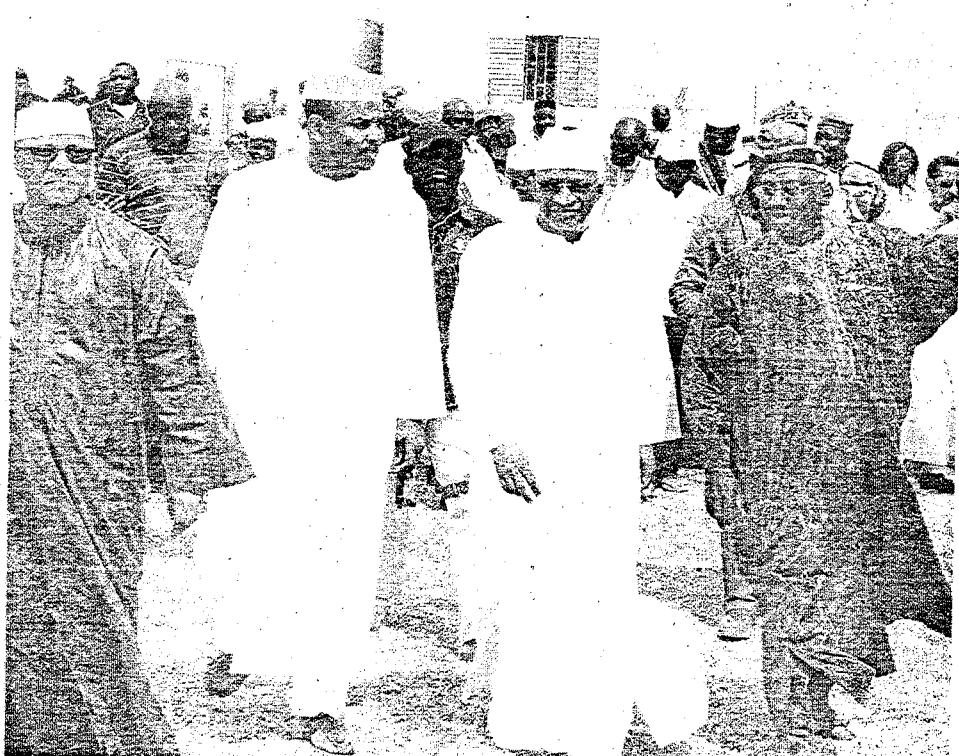
Minisirijemogo Sumeylu Bubeye Mayiga be taama min na jamana koronfela la, a y'a jira k'o ye taama-

siyen numan ye. Jamanadenw lafaamuyali taama don, u lasabalili taama don, feere kuraw tigeli taama don, walasa ka fu siri tijenikelaw ka hangata dan na.

Jamanakuntigi y'a jira ko ko tun juguyara ka se hake min ma, ni Ala

sonna a ma, o nogonnan tena ke bilen. Ni Ala sonna a ma wote nataw bena ke lafiya kono, jelenya la an i ben kono, k'a damine san 2018 zuluyekalo tile 29.

Masa Sidibe
Mahamadu Konta

Minisirijemogo n'a nofajama a ka taamaw senfe

Tile damado kono, k'a damine san 2018 marisikalo tile 22, ka se a tile 26 ma, minisirijemogo ye Mali koronyanfan n'a cemanceyanfan bee don a senkoro.

A taara Tesaliti, Kidali, Gavo, Tumutu, Moti, Koro, Bankasi, Banjagara ani Jene. A temena nin yoro fen o fen na, a ni nemogow sigira ka kuma, a ni dugulenw

Minisirijemogo ka taama Mali koronyanfan n'a cemanceyanfan na

kumana ani dugumogow kumana, a ni Mali sorodasiw kumana.

Taama kun tun ye, ka jamanadenw hakilisigi, k'u makow nenabo, ka layiduw ta u ye, basigi sabatili la, yiriwali sabatili la ani wotekow nenaboli la.

Jama bora k'a kumb cogo min, o y'a jira ko koronfela ni jamana cemanceyanfan na, fosi hamit mogow la bi ni ben ni yiriwali te. A taara yorooyoro, a ye jamanakuntigi ka foli n'a ka cikanw lase jamanadenw ma. Ayedonbolowdi, ka jama makonfenuw di, ka balow nikalanminenw di, ka jigitigumaw fo woteko la ani basigi sabatili la.

A y'a jini jamanadenw fe, u kana tugu sitaanemogow ni balawumogow ko, u k'u bolo di nogon ma, ka ben, o doron de b'a to ni juguw te se k'an fara-fara, k'u sago soro an na.

Layidu min tara Kidali kaw ye, o nogonnaw de fana tara Teasaliti,

Gavo, Tumutu; Koro, Bankasi, Banjagara ani Jene kaw ye.

Kidali niyoro kera sefawari miliyon 200 ye, o be di jagokela misenniw ma. Lakolikaramogow ka kalanso min be Agelihoki, o bena lakuraya. Kidali dogotoroso, a kurankon'ajiko, nafolow bolodara olu labenni kama.

Minisirijemogo ka taama in ye jamanaden caman jigi fa, k'a ye a donna Kidali, ka bo here la, baasi m'a soro. O koro ye ko goferenamancakedaw ni goferenamanbaarakelaw ani Mali darapo, olu bena segin Kidali hali a tena meen.

Minsiri 8 minnu tun b'a nofe ani cakedajemogow, sorodasijemogow, Mali demebagaw, olu kera seere ye dugumogow y'u ka lajiniw fo minnu jena, k'a jira k'u te fosi nofe ni ben ni lafiya te, dunkafa, kalan ani yiriwali.

Isa Danbele
Mahamadu Konta

Turiki jamanakuntigi nana Kibaru ye san 46 soro taama nafamaba la Mali kono

Turiki jamana peresidan, Ereseputi Tayipe Eridogani nana taama na Mali kono, jumadon, marisikalo tile 2, san 2018.

A n'a furumuso ni mogoba caman tun be noggon fe. A kumbenna Senu pankurunjiginkene na nege kanje 14 waatiw la, jamankuntigi Iburahimu Bubakari Keyita n'a furumuso fe, Mali goferenaman dafalen, ani lasigiden caman.

Taama in senfe, jamana fila nemogow y'u bolon bilan 8 na kenevak, kalanko, kuranko ani farikolojenajeko la.

Mali ni Turiki y'u bolo di noggon ma kabinianka yemahoronya sanfolow. Jamana fila ninnu jelen don silameya la fana. Bi Turiki jatelen be jamanaw fe minnu be ka bo faantanya kono, ka ke sorbatigijamana ye. O koson, a y'a nesin faantanjamana dementi ma.

San 2015, an ka jamanakuntigi taara taama na Ankara, Turiki faaba la. K'a ta o don na fo bi, jamana fila cesiraw sinsinna, fan fila ka nafa kama.

O taama in senfe, Mali ye wele bila Turiki faama ma a ka na bo Malidenw ye. O de kelen file nin ye san 2018 in na.

Benkansében 8 ninnu bolonobilalén

ko, jamanakuntigi fila bëna fo la dijé kunkankobaw kan ka nesin Sahelijamana, larabujamanaw ani Silamsjamana ma.

Turiki ka deme be ka kologirinya ka nesin Mali ma. Iziniko suguba min bëna sigi Bamakosan 2018 awirilikalo tile 19, 20 ani 21, o denfaya dira Turiki jamana ma. O kera sababu ye ka jamana fila nafasorobaarakelaw geres noggon na.

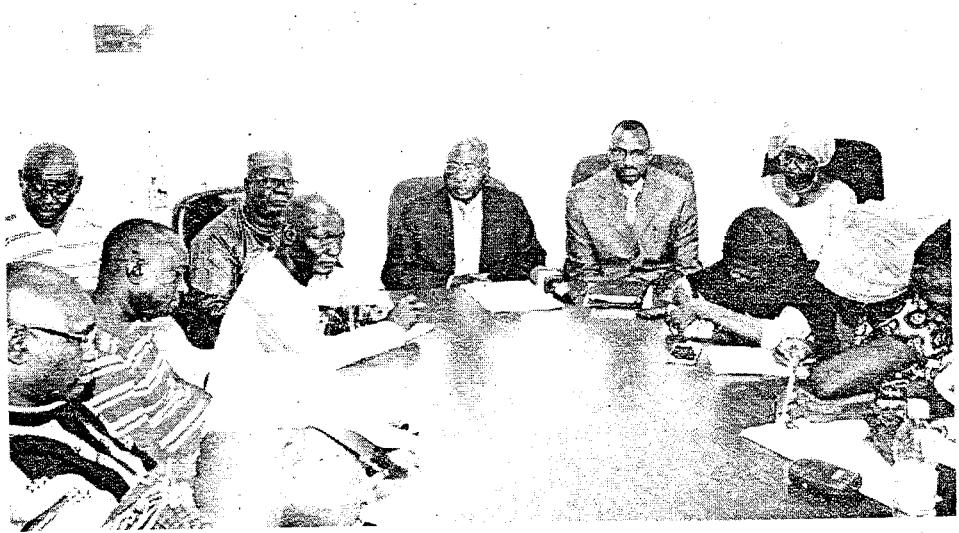
Lakana sabatili siratigela, Turiki be ka Mali deme ni kelekeminenw ni lakana minenw ye, ka fara finitigow degelin'ukalannikan. Kelekemobiluw, kelekébanfulaw ni kisekunbennanw y'o demew dow ye.

Kalanko nasiraw la, san o san, Turiki be Mali lakolidenw n'a madarasadenw wele k'u kalan fu. Turiki sen be kolonsenkola Mali kono walasa ka ji banakisentan lase jamanadenw ma.

San o san, seliba mana se, Turiki demedonjekuluw be misiw faga silame sentanw ye an ka jamana kono.

Nafolokonijagokosiratigela, baara caman bolodalen don jamana fila ni noggonce, halisirabakantaamako, olu nafaw y'u kunbo kaban.

Amadu M. Sise
Mahamadu Konta

Kunnafonidilaje labenna kibaru kan a san 46 nan don

Aw ka kunnafonisében mandi, min sèbennéen don bamanankan na, n'o ye Kibaru ye, a nimoro folo bora san 1972 marisikalo tile 10. O san 46 ye ninan ye. Nka san fila kera Kibaru hakililaw sigili la senkan, o la, a be se ka fo ko Kibaruko be senna kabini san 1970.

Kibaru ye Mali kunnafonisébenw ni gansili cakeda ka kunnafonisében labennen ye, n'o ye Amapu/AMAP ye. Amapu cakedabolofara min be wele sigidalamogow ka kunnafonisébenko nemogoso, o de be Kibaru laben kalo o kalo. Amapu ni fasokan kunnafonisébenw nemogoso fila beé be kunnafoniko minisiriso ka mara kono.

Kabini kibaru sigira senkan, a ye nemogo naani de soro : Gani Kante, Basidiki Ture, Lanze Samake ani Amamdu Jalo. Asebennijekulu mogow tunye Basidiki Ture, Badama DUkure ani Ceninbala ye. Bi, a sebennijekulu mogow ye Mahamadu Konta ani Yusufu Dokala Jara ye. Mogoo min be kunnafoniw seben mansi na, o ye musoye, o togo Asitan Tarawele on'a demebagaw don.

Kibaru kanubagaw fana be sebenni ke a kono kalo o kalo, kabini a dilanni damine na don min. Kibaru kanubaga folofolow togo t'an bolo, nka an be don min na i ko bi, Kibaru kanubagaw ka ca minnu be batakiw, poyiw ani masalabolow ci an ma kalo o kalo. Yaya Mariko, Isa Jalo, Burema Keyita, Daramani Slse, Faraban Balo, Asani Tarawele, Daramani Tarawele, Hamidu Tulema, Soyibajan Jara, Alujan Tarawele, Modesi Balo, Burema Berete, Iburahima Baba Jara, ani doweré, olu beé ye batakicilaw, poyisébennaw ni masalabolosebennaw ye. Maliden minnu be kokoani hali faraje dow, olu fana be sebenw ci an ma Kibaru la. Ninnu n'u noggonnaw de be sanjikorowosi la walasa Kibaru ka balo. An beé ni ce an yere ye, bawo kibaruko ye fasoko ye, faskanko don,

hadamadenyako don.

Kibaru ka sanyelemaseli hukumu kono, Amapu nemogoba Abudulayi Tarawele, ani Kibaru nemogo Amadu Jalo, olu jera ka kunnafonidilaje do laben sibiridon marisikalo tile 10 san 2018, Kibaru bugufiye la. Kunnafonisében 20 tun b'a kene kan.

Nemogo fila ninnu ye kuma ta k'a jira ko k'u lajiyi ka kibaru b'dibila, k'a bila yeelen na, batwo a be mogoo caman nena bi ko Kibaru te yen. Demebaga caman tun be Kibaru la a damine na fo ka taa se san 1991 ma. Kibaru tun demen don nafoloko ni minenko ni mogoko la. Faamaw tun kelen be k'u kundona koro. Farajew ni dijé tonbaw, i n'a fo INESIKO ani demedonjekuluw, n'o ye baumanketonweye, senko cakedaw Malikonyan, olu beé tun be kibaruko la. O kera sababu ye a ka sangaba soro.

Bi, Kibaru demebaga dogoyara, k'a to to Mali goferenaman ma ani Kibaru kanubagaw.

Amapu nemogoba y'a jira ko Kibaru kelen de ye kunnafonisében ye Mali kono min kanubagaw be sebenni ke a kono k'a ne fila fa. A y'o foli ni tanuni ke, k'a jira ko kibaru ye kunnafonisében to beé dan o yoro la, k'a sababu ke a kanubagaw ka sebenniye. Nemogo fila ninnu y'a jira k'unjaniye Kibaru ka b'sine fila kalo kono. O la, fo a baarakela ka caya, k'a deme ni nafolo ni minen ye. U y'a jira ko Kibaru ka sangasoro, o de kera sababu ye Kabaaru ka bo fulakan na san 1983, Xibaare ka bo marakakan na san 1989.

U y'a jira ko ni kibaru ye fanga kura soro, o be se ka ke sababu ye kunnafonisében werew ka bo fasokan werew la. U y'a nini kunnafonidilaw fe, u ka malidenw ni dijemogoo ladonniya ko Kibaru ma sa, a balolen don, a be k'a jeniyorofin kosebe Mali yiriwali la nk'a mako be beé lajelen ka deme na.

Mahamadu Konta

Jamanakuntigitun be tilekurandiko laje la Endujamana na

Jamanakuntigi Iburahimu Bubakari Keyita yera laje do kene kan Nudeli Endujamana faaba la, karidon, marisikalo tile 11, san 2018. Dijé tonba min nesinnen be tilekurandiko ma, o ka laje tun don. Jamanakuntigi caman werew tun b'a kene kan : Emaniyeli Makoron Faransijamankuntigi, Poli Kagame Uruwanda jamanakuntigi, Oréki Kirisitiyan Kabore Burukina Faso jamanakuntigi, Isufu Mahamadu Nizeri jamanakuntigi, Endijamana minisirijemogo Narendara Modi ani maaba caman werew ka bo dijé fan caman fe. Laje in kun tun ye tonba in ka baaraw musakaw sorojogo negini ye. Tile be bo kosebe jamana caman kono, Mali b'o jamanaw na. Dijé tonba ka nesin tilekurandiko ma, a lajini ye ka poroze 121 laben tile ka kurandiko kan walasa yoro caman ka se ka kuran soro i yere koro k'a soro barazi minnu be bajiw kan olu ka kuran te.

A dönnen don ko tile be sebekoro bo Mali la, nka tilekurandiko fanga

man bon o cogo la. Mali be kuran min soro o kemesarada la, 38 sun yetile ye. N'iyo fana kemesarada, 22 be wulakonduguw la. Nin beé ye san 2016 jatew ye.

Jamanakuntigi ka fo la, san o san, hake min be fara Mali ka kuran soro ka tile sababuya la, o te 5% bo. A ko jamana, hamie k'o yelen ka se 31% ma san o san yanni san 2030 ce. Jiko ni kuranko minisiri Maliki Alihuseyni tun be laje in na jamanakuntigi nefe. Ale y'a jira ko fasoden be ka se ka kuran soro a yere koro, k'o be jamanakuntigi ka baara gonin bolodalenw na. A ko kabini san 1960 waatiw la, Mali ye cakeda do sigi senkan tile nafa negini kama. O cakeda in togo yelemana ka ke keresi (CRES) ye bi. Jamanaw y'u bolonobila seben min na n'o ye dijé tonba ka seben ye ka nesin tilekurandiko o benna Mali ma. O kera kabini san 2015 waati la.

Moriba Kulubali
Dokala Yusufu Jara

Fasokanw togoladon seli kera wasaye Baginda ani Bamako

San o san, sejifila bë ke fasokanko kan dijnë fan tan ni naani kono. Fölo bë ke feburuyekalo tile 21. Filanan bë ke setanburukalo tile 8. Fölo bë wele «Fasokanw togoladon selidijne kono», filananye «Balikukalan togoladon seliye».

Mali kono, fasokanw tögöladon seli
be laben AMALAN fe, Mali kanko
nəjini cakeda. Balikukalan tögöladon
seli be laben Denefeleni fe,
«Fasokannakalan ni fasokanw yiriwali
nəməgoso».

Jinan, fasokanw tögöladon seli kera
wasa ye. A damineni ḥenajew kera
Baginda, arabadon feburuyekalo tile
21, san 2018. Baginda be Kati serekili
la, Kulukoro mara la. A kuncera
Bamako, alamisadon kalo tile 22, san
2018.

Seli in b  e laj  en n  em  goya tun be sanfekalan ni ninini minisiri bolo, Madamu Asetu Fune Samake MIGAN. Baginda komini dugu 32 b  ora koseben  u ka f  olif  enw, d  onwnid  onkiliw ye ani donsow, ka seli in sankor  ta. Lak  olidenw n  u karam  g  ow ma to ko sangofasokannakalanlak  olidenw, n  o ye «SIRA» kalandenw ye. Musomanninw ka ntolatankalanso

min bë Baginda, olu fana y'u döñko lamaga, ka fara musow ni piyeniyewan. Nenajew këra komandanbiro da la. Fosokanw yiriwalicakeda minnu bë Bamako, olu nemogow n'u baarakelaw bëe tun bë kene kan.

Dugutigi kelen ko ka jáma bisimila, ale ye kuma latéme méri ma, o ka foli ni tanuniw ke, o kófe kuma dira Katí sérékili kalanko némogó ma, n'o ye Akademi némogó ye. Cesiri minnu kéra fasokannakalan siratige la, Katí sérékili kónç, ale da sera o ma. Okófe AMALAN némogóba, Madamu Kulubali Mariyamu Kónç ye kuma ta. Mali ye baaraba minnu ke fasokanko la, k'a ta yéreta la ka se bi ma, ale da sera o ma. A ka cakeda ye baara minnu ke, walasa fasokan 13 ninnu ka yiriwa, jinini ani gafedilan siratige la, a'yotéremé. Ofasokan sugandilen 13 ninnu ye : -Bamanankan, Boore (Boòbokan), Tiyaxo (Bozokan), Dögöcc (Kadókan), Fululde (Fulakan), Hasanya (Surakakan), Mámara (Miyankakan), Maningaxan (Maninkakan), Soninke (Marakakan), Sonay (Koroborókan), Syenara (Sinafókan), Tamasayt (Tamasékkikan) ani Xaasondaxanno

(Kasonkakan). A sɔrɔla ka foli ke ka
nɛsin minisiri n'a nɔfɛjama ma ani
bagindakaw n'u nɛmɔgɔw.

Kumaw labanna ni minisiri ka
jémukan ye. Ale y'a ka nisondiya jira
jama boli ani labenw sabatili la, k'a
sababu ke Baginda nemogow ani
AMALAN baarakelaw ka cesiri ye.
Jamana nemogow kelen be k'u jigi da
fasokanw yiriwali kan cogo min
walasa desantaralizason ni yiriwali
kuntaala jan ka sinsin, a y'a da dono
la. A y'a ka kumaw kunce ni Mali
demebagaw foli n'u tanuni ye
fasokanw yiriwali siratiqe la.

Baginda laje kuncera ni barosigi ye min kumatigiw tun ye Musa Jaabi, o ye nininikela ye kanko kan. Seki Umaru Kulubali, o ye SIRA taabolo demebaga ye ani Zaneti, o ye farajemuso ye, a be baara ke (SILI/SIL) la. Nafa min be kalan keli la fasokanw na ka jesin kalanderw ma ani jamana, karamogo saba ninnuy'usinsin olu kan kasoro ka lameennijama ka nininkaliw n'u ka jorennakow jaabi fasokannakalanko la.

Bagindakaw ye faamuya caman
sorɔ fasokanko la ninan bawo kuma
bee laiglen kera hamanapkan na

faamaw fe ka da don in n'a karokan

Fasokanw ~~togoladen~~ seli kuncéra Bamako ni barosigi ye min labenna AMALAN dagayoro la, k'a t'a nege kanne 9 nan na ka se a 13nan ma. O barosigi in kumatigi tun ye karamogo Mahamadu Konta ye. Hakilila min walawalanna barodigi in kono, o tun ye ko «Basigi bë se ka sabati Mali kono ni sigikaføye, wa o sigikafø in ka kan ka ke fasokanw na. O b'a to nogonfaamu be sin, ka nkalon ni tine da kene kan yoronin kelen. N'o kera nogonfaamu be na, benbaliya be ban. Sanni barosigi ka damine, AMALAN ye fasokan ceba n'a musoba dɔw jansa, ka walenumandonsében di u ma

Dijne kono, ninan seli in bilala hakilila min kono, o tun ye ko ka «Kan cayali lakana ani ka kancamanfo sinsin walasa yiriwali kuntaala jan kuntilennaw ka sabati dijne kono». An ka jamana y'a bila minen min kono, o tun ye ko «Fasokanw ye basigi ni fokaben sababu numan ye walasa yiriwali kuntaala jan ni kancamanfo ka sabati Mali kono».

Mahamadu Konta

San 2018 jamankuntigisigi :

Ton caman be k'u kan di Iburahim Bubakrai Keyita ma

Ton caman njemogow n'u komogodow ye lajeba ke Bamako lotolibia la, sibiridon, marisikalotile 10, san 2018. O senfe, u y'u bolono bila seben do la k'a jira k'u y'u kan di jamanakuntigi Iburahimu Bubakari Keyita ma a demeniko la, min b'a to a be se ka wasa soro ka ke Mali jamanakuntigi ye kokura san 2018 in kalataw la. Lajeba in sigira senkan Mamadu Jarasuba fe.

Ale de ye Doyila serekili depite do
ye politikiton «RPM» tøgø la.
Depitebulon waribontigi fana don.
RPM musow ka nemøgo Madamu
Jawara Ayisata Ture min be wele
Ladi, o tun b'a kene kan.
Jamanakuntigi ka baarakejekulu
nemøgo Bubakari Ture, ka fara
maaba caman werewkan, ninnu bee
tun bæs kene kan.

Ton caman faralen file nɔgɔn kan amanakuntigi demeni kama, u k'o fara nɔgɔnkantɔn be wele tubabukan dane surun na Seyazesi CACS). U y'a nini k'u bolo di nɔgɔn ma amanakuntigisigi kalata min bəna ke san 2018 zuluyekalo la, ka wote BK ye walasa a ka teme ni jamana maraliye ka da a joyɔrɔ bonya kan. U y'u bolong bila o səben min na, u jəniya ye jamankuntigi ka sigi tako kelen na, jəlenya fana kɔnɔ. O de kɔson, walasa k'a jira jamanakuntigi a k'u b'a kɔ, Seyazesi nɛmɔgɔ ye nefawari miliyɔn 10 di laje in sigibaa Mamadu Jarasuba ma, jamankuntigi

kafanganini wari şarata kamā

RPM musow ka jemcogo Madamu Jawara Ayisata Ture y'a jira a ka kɔrɔfɔw kɔnɔ, ko jamanakuntigi ye waleya numan dama min jɛsɪn musow ma u ka netaa sabatili la, k'o b'u kɔnɔ. Kerènkerènnenyà la sariya nimorɔ 2015-052 mintara musow ka joyɔrɔko la jamana kɔnɔ, a nafa bonyana. A kera sababu ye muso caman ka joyɔrɔbawsɔrɔ. Odekɔson, o musow dalen b'a la, ko ni IBK tora jamana kunna, musow na hère caman sɔrɔ. Mamadu Jarasuba ko dannaya min dara ale kan nin ko indenfaya tali la, o y'ale wasa. Waleya minnu kera jamankuntigoi fɛ, a siɔili

baara te mögo min bolo, o jigi be da
a kan, ko n'a farala kojugubakelaw
kan, walima k'a kunda kögöji
kofejamanaw kan, k'o na son ka
fisaya a ma nafoloko la. Denmisen
baarantan ye fen jugu ye jamana
kono, walasa k'a bali ka k'o ye, a
numan ye k'a bolo don
nafasöröbaara dö la. Kalanden
caman min be dönniyaw soro san o
san, a numan ye k'o fanba bolo don
baara la. A ko jamanakuntigi y'a
joyöro fa o ko in na kosebe u ka fanga
san 5 folo in kono. A ko jamanadenn
ka kan k'u miiri o waleya in nafa la
k'u ka dannaya da jamanakuntigi
kan kokura.

Mamadu Jarasuba da sera waleya duurunan min ma jamanakunitigi ka kola, okera wulakonobaaraw yiriwaliye. San o san angere ni sumansi nafamaw be di senekelaw ma songo nognon na. Senekemansin 1000 fana dira u ma o cogo keien na. O kera sababu ye ka koori sorota hake caya Mali fe. N'o tora senna, Mali bëna ke seneké jamanaba ye.

Jamanakuntigi ka waleyā numan
6nan kofolen kera sirabaw dilannni
ye jamana fan caman fe. Terenko
baarawwulila, pōn caman jora ani ka
Marakala sira fana sēbekōrō laben
Segu kōn. Baara caman daminena
minnu ma ban folo. Jamanakuntigi
pōna fanga nini kokura san 2018 in
zuluyekalo la.

Dokala Yusufu Jara

San 2018 jigiya

munumununi :
Mali ka negesobolila
5 tun b'a la

Negesoboliba min sigira senkan Afiriki kono, n'a bɔfɔ a matubabukan na «turu de lesigwari», oye jigiya munumununi ye, o sine fɔlo kera Kameruni, zanwuyekalo tile 31, ka se feburuyekalo tile 4 ma, san 2018. Negesobolila minnu si hake te teme san 23 kan, olu de ka gintan tun don. Malitaara ni ce nana 5 ye a kene kan. Yaya Jalo, Seyidu Jire, Amadu Mariko, Sumayila Togola ani Musa Togola. Mali negesobolilaw ka cidew bora Bamako zanwuyekalo tile 28 k'u kunda Kameruni jamana faaba Yawunde kan. Afiriki jamana 15 ka mɔgɔw ye nɔgon sɔɔ a ko la Kameruni, Uruwanda, Burukina Faso, RD Kongo, Ecopi, Mali, Maroku, Ili Morisi, Konowari, Afirikdiisi, Tinizi ani Alizeri, Eropugun jamana fana welela a kene kan, uka je ka jigiya munumunu ke nɔgon fe.

Kamaruni negesoboli tonba ni dijé negesoboli tonba Useyi (UCI) y'u bolo di njogon ma labenw sabatili kama. Boliba in tilala dakun 4 ye; ka tile 1 ke afinebo ye a kono. A taara damine Duwala, bolikelaw nana boli kunce Yawunde. Telewisonso minnu yera a kene kan, ojatalaw degera negesoboli aw tacogo juman na sanni ka boli damine.

Jamana némogow k'u sendon ntolatan gelyaw furakeli la

An ka jamana kono, ntolatan gelyaw b'a la ka juguya ka taa a fe. Benbaliya min be Mali farikolojenajeko la bi, o kelen be dansagon ye. O gelyaw dun te doweré ye, fo joyoroko kele; jamana ka nettaako kele te. Ntolatanfana nettaa kele te. N'oténjamana ka nettaa kele don, o ma se nin bee la.

Kabini ni nengoya ani yéremakaran donna farikolojenajeko la k'a sababu ke joyorokow ye, tondeniw ko donna nögón ma jekulu caman kono. An ka nsana dob'a fo, ko misi be joli to a la ka nono bo k'a den balo, ka mögo wére lahine a den fe. A be fo fana, ko maa b'i pan ko kunna ka maaya, ke. An k'an bolo di nögón ma

Isa Jalo

ka jamana ntolatanku gelyaw ban.

Jamana némogow k'a laje ka ne were nini Mali ntolatan na; ka da a kan n'i ye mögo bee to a genferé bolo, do ta b'a mine. N sen te basakelé la, o y'a tigeko numanyé. Ni mögo min ma misidennin to a sogomabiri ye, i b'a to a wulafébiriye. Ntolatangelyaw

sera ban ye. Ni fini nögón so kono, a ka kan ka ko so kono. An ka je ka nin fininogó in ka sojula, mögo wére kana boan kalama. An k'an bolo di nögón ma ka sigikafow ke ka ben ko la. An yere ka gelyaw nininen don, wa a fura te mögo si bolo ka temé an yere kan.

Ne bolo jamana némogow de be se ka Mali ntolatan gelyaw in furaké. Kabini joyoroko kelew donna ntolatanku la, an san fila ye nin ye fosi te ka nénabó. Ode la jamana némogow kana u sigi gelyaw ninnu koro ten. U ka dabali tige u furakeli la. Se be fanga de bolo ka nin ko nénabó pewu.

Isa Jalo ka bo Kédugu,
Dugabugu
komini na Kati

Wula kono, musow segennen don furu la

Furu ma dabo jonya kama. Ce dow b'u muso fali bugo ni bere ye. U k'a don, ko muso te jón ye furu kono. U hakili la ko n'u ye musofurunafolosara kaban, k'o ye muso sannen y'u fe. Wari te muso soro; hadamadenya ani jigiya de b'a soro.

Wula kono, cew be muso caman furu u baarakébolo nofe; n'o te u tenu fosi ne u musow ye. Ce dôw yere kumakan ye, ko muso te fen ye; kasoro ni gelyaya donna du kono, musow de b'a latemé n'u bolohere ye. U b'u ka jow ni baganw ke ka dutigi bolomadème. Folo, muso ka celasigi kunba do tun ye denko ye furu kono. A tun be sa den nofe. Celasigitun gelyaya cogu o cogo, a tun b'a ku, ko don do la a b'a hère soro. Muso tun b'a timinandiya a ka furu kana sa ka denw to a bolo.

Nka an be don min na, muso caman furu be sa ka denw to u bolo. U be taa celasigiyoro kura la ka denw to u k'o u cela koro la. Denw be to falaya la; kasoro u ba ma sa. A muso caman y'a pan ka bo a ka furu la gelyaya koson, ka tugu dije diya ani yéresakoke nofe.

Muso ka Aladeli folo tun ye denko ye furu kono; sabula den

Faraban Balo

soro ni tun be celasigi diya a bolo, k'a hakili sigi furu kono. Nka bi, den soro ni man di muso dôw ye. Bangekolosifuraw be k'o don banban na u bolo. Musokoronin dun nedá be menemene tuma min na, o y'a santuma ye. N'o waatitemena, a sanni be gelyaya. Musow, an k'an miiri; furu ye ce ni muso filia be kunnadchi ye.

O temenéni kofe, ne be Seriba Dunbiya fo Nafajikura, Kasaro komini na Kita. Ka Adama Jara fo Fuladugu - Moromoro. Ka Ibarahimou Jonkolonni Kulubali fo Arajomali la.

Faraban Balo ka bo Fuladugu - Kötuba, Kita

Hadamadenya yere sinsinnen be kalan nafama kan

Nin ye ne sige folo ye ka bataki ci Kibarula. Neben a ka kuma sinsinkalakan. Kalan, ka kunfinya kele. Kalan, ka kodonbaliya nagasi. Kalan, ka koninw ke kobaw ye. Kalan, ka Kibarulon. N'i ko Kibarulon, i ko kalan, i ko hakili numan. Yala hakili numan be temé Kibarulon wa?

Dije sinsinbere de ye kalan ye. O siratige la, ne b'a nini n faw ari n ba bee fe, an ka denmisenninw don kalan na walasa an na se ka je ka jamana ka nettaa sabati. Sabula jamana ka nettaa sirilen be kalan nafama kebaa hakilijumantigiwla. Neben a ni jamana némogow fana fe, u k'uwasadon kalanwbolodako numan na, ani k'u nesin an ka wula kono duguw ma. Ka da a kan ka mogo min sugandi, n'o te mogo damadonin min sagoye, olu te son abada oka ke «ayemu» némogó ye. O fana be ke mankan dôw wulili sababu ye.

Kalan nögónna te. Faransi kodonna dôyajira, kojamana min kalanyoro ka ca a mogo faamuyalen ka ca, k'o de be jate jamana yirwalen ye. Zozefu Ki Zeribo fana ye kalanbaa ye Burukina Faso, min y'a jira ko kalanbaliya ani lamobaliya ka jugujamana ma ka temé marifa kan.

Céfolo Kulubali kalanden
don iniwerisite (FSHSE)
la Bamako

Mali denmisennw ka seko ni dônko sanfilajenaje kerenkerennen kera Bamako

Yaya Mariko

kera folo ye, ka Bamako ke filan ye, ka Tawudeni ke saban ye. Ansanbulu la, Sikaso ye joyoroko folo soro, ka Bamako kera filan ye, ka Tawudeni ke saban ye.

Laadaladonw, Kidaliye folo ta, ka Segu ke filan ye, ka Sikaso ke saban ye. Keri la, Bamako ye folo ta, ka Tumutu ke filan ye, ka Gao ke saban ye. Solo la Bamako ye folo soro, ka Tawudeni ke filan ye, ka Tumutu ke saban ye.

O siratige la, n'i ye jönjor soro hake jatemine, i b'a ye ko Bamako ka kuru soro hake cayara ni bee ta ye. Tumutu, Tawudeni, olubee damakéjena ni kuru 3ye. Segu Moti ani Kidaliye kuru 1 soro. Kayi ni Menaka, olu ma kuru fosi soro «Byenali» kerenkerennenin na.

Nka jalatiglaw ye

nangilibere 15 da, Kulukoro, Sikaso, Moti, Kayi, Gao, Menaka, Tawudeni ani Bamako kun. O nangilibere soro min fe, o ye k'a fo waatimintun bolodaratulon ninnu kama, nin marabolo ninnu teména o kan. U ye döfarankaminkéuka waati kan, o ye sariyasoso ye. Jalatigela 7 minnu yetulonw segesége, n'u némogoba tun ye Berehima Mariko ye, olu ye sariyabere gosi nin marabolo kofolen ninnukun, o la Tumutu min ye tulon sariyaw labato, o ye joyoroko folo soro.

Jamanakuntigi Iburahimu Bubakari Keyita ye jansa kerenkerennen di Bamakokaw ma ka da u ka cesiri kan nansaraburufiye la.

Byenali kuncédon, jamanakuntigi ni minisirin némogó, Sumeyili Bubeyi Mayiga ani Seko ni dönkominisiri Madamu Njai Aramatulayi Jalotun be kene kan, ka fara goferenaman ni mögoba caman wérew kan. Ayé foli kerenkerennen lase seko ni dönkominisiri ma, k'a lase Malidenmisenwma, u k'a döñ ko fosi te ben ni sabali ani Tulon ni yele bo ssbeko kono.

Mahamadu Konta

kalanso ninnu na, o dogolen te mögo si la. Ko o ko mana se nibo ma, o te kodennin ye bilen. Jamana némogow ka fara kalandenw somogow kan ka kalanyorow basigi.

Kalansow la, sariya b'a jira ko ni lakolidenw némogó be sigi n'o ye Ayemu némogó ye, kalata be ke k'a nínibaaw bo nögón na. Nka a kolosilen ko kalata te ka ke bilen. Mogo damadonin de be fara nögón kan, k'u sagolamogó sugandi, k'a nini k'u b'o cooko kalanso lakkolide bëe kunna wajibi la. Mankanw ni kelew be soro o waleya in de fe ka caya. Wa hali ni kalanden fanba benna a kan ka mogo min sugandi, n'o te mogo damadonin min sagoye, olu te son abada oka ke «ayemu» némogó ye. O fana be ke mankan dôw wulili sababu ye.

Kalan nögónna te. Faransi kodonna dôyajira, kojamana min kalanyoro ka ca a mogo faamuyalen ka ca, k'o de be jate jamana yirwalen ye. Zozefu Ki Zeribo fana ye kalanbaa ye Burukina Faso, min y'a jira ko kalanbaliya ani lamobaliya ka jugujamana ma ka temé marifa kan.

Kalankene : Nœci bœ se ka ke kumasenbolo dafalen na

Kumasensi kœleyaw wulili hukurnu kono halibi, an y'a jira ko kumasenbolo dafalen fila bœ se ka den nogon na walima ka tugu nogon na.

Misaliw

[Fali sara, boci banna.] Ninnu ye kumasenbolo dafalen den nogonnanenw ye.

[A bœ ngeso ta walima a bœ taa a sen na.] Ninnu ye kumasenbolo dafalen kafolenw ye. U kafolen don ni «walima» ye.

Kolosiliw

Jolan bœ kumasenbolo dafalen den nogonnanen fila ni nogon ce. Misali in na, jolan ye nkori ye nka a bœ se ka ke jolan suguya were ye. An bœ jolanw don kaban, «tomi ni nkori, tomi fila», adw.

Kafolen bœ kumasenbolo dafalen kafolen fila ni nogon ce. Misali in na kafolen «walima» de b'u ni nogon ce nka a bœ se ka ke kafolen suguya were ye. An bœ kafolenw don kaban, «nka, ni, ani, sango», adw.

Nœci bœ se ka ye kumasenbolo dafalen den nogonnanen do la kelen na. A bœ se ka ye kumasenbolo dafalen kafolen do la kelen fana na. Nka ni kumasenbolo dafalen b'a danma, ri'a kelen don kumasen kono, pacikokurna t'la.

Kumasenbolo dafalen nœciw

1. Dafa waatijiralan (complément de temps)

Kumasenbolo do bœ se ka ke do in dafa waatijiralan ye :

Misali : Tile bolen, n taara foro la.

N taara la tuma jumen? Tile bolen. [Tile bolen] ye dafa waatijiralan ye. A bœ kumasenbolo filanan wale dafa k'a ketuma jira.

2. Dafa sababujiralan (complément de cause).

Kumasenbolo do bœ se ka ke do in dafa sababujiralan ye.

Misali : Mali bœ diya, kele banna.

Mali bœ diya munna? Kele banna. [Kele banna] ye dafa sababujiralan ye. A bœ kumasenbolo folo wale dafa k'a sababu jira.

3. Dafa fonogonkojiralan : (complément d'opposition)

Kumasenbolo do bœ se ka ke do in dafa fonogonkojiralan ye.

Misali : I bonyara, i bœ fini fitinin don.

I bonyara nka o n'a tâ bœ i bœ mun ke? I bœ fini fitinin don. [I bœ fini fitinin don] ye dafa fonogonkojiralan ye. A bœ kumasenbolo folo wale dafa ka fonogonkojira.

4. Dafa kekunjiralan (complément de but)

Kumasenbolo do bœ se ka ke do in dafa kekunjiralan ye.

Misali : A bœ baara ka k'a denw balo.

A bœ baara ke kum juren na? K'a denw balo. [K'a denw balo] ye dafa kekunjiralan ye. A bœ kumasen folo wale dafa k'a kekun jira.

Adw. Mahamadu Konta

Maakorobaro : Jikojeckulu walima jitonw sigili

An ka kan ka jitonw sigi Mali komini bœ kono, ka da jinafa kan. Hadamaden te balo ni jite. O de la mogoba do ko «Ji tjeneni b'i ko ni tjeneni».

Ji caman bœ woyo dugukolo kokan. Mogô b'a yere ja ye a ji caman na bawo a jelen don welewel. O ji ninnu caman te ji numanw ye, mogô bœ se ka min min a hakili latigelen.

Folonkonjî, koji, baji ni dalaji, oluteji numanw yerninnubœ se ka min ko bana t'i mine.

- Jiribuluw, banakotaaw, bagansunw, bagajiw, ninnu bœe bœjiw la dugukolo kokan. U bœe bœ se ka kasara, banaw lasé hadamaden ma n'u ma furake kasoro k'u min ;

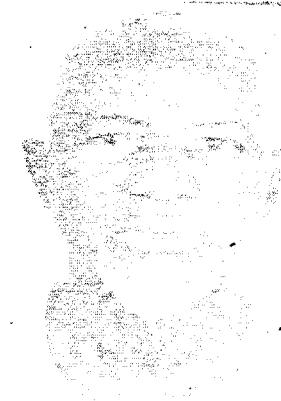
- Banakisë misenman n'a kunbaba bœ soro nin jiw la ka togotegonin, kunfilanintu, farilabanaw n'u nogonnaw ke ka mogow mine;

- Ntumufanw i ko segelet n'a nogonnawsababudo yeninjiye. Walasa ka nin ji nogonnaw min hakillatige kono fo k'u balabala walima k'u furake walima k'u sensen ni sensennaw labennen ye a kama. Siga mana ke jiminna, yerekolosi bœ wajibiya.

Bi, foroba te da la. Ce t'a ladon, muso t'a ladon. Fen o fen be bila jama bolokan, kolon, ponpekolon, orobine, o si te si soro barisa bœ b'a ke n-mako-te ye.

Bi, ni jekulu ma sigi, n'o ye jikojeckulu ye, min bœ foroba ladon, a kera kolon, ponpekolon walima orobine ye, fosi ma boloda folo k'o togo bonogola, walima yiriwali kominiw ni sigidaw kono.

Dugu minnu jan b'u yere la, olu

Daramani Tarawele

labennen don jiko nasira la. Jikojeckulu walima jiton sigilen bœ olu bœe kono.

Jikojeckulu walima jiton ka baara yesigida jamakulu ka jikojeckulu bœ sabatili ye. A bœ ji saniyalen, ji furakelen, ji banakisentan soroli sinsin sigida kono. A bœ dugumogow lafaamuya ji ka kasaraw ni jilabanaw kan, u k'a denkon'yeji minc cogo dola, a bœ se ka banaw lase hadamaden ma k'a mako sa.

Jikojeckulu bœ jekafolatige, jekafol min kono, a bœ dugumogow kunnafoni kolon walima ponpekolon sorow n'a musakaw kan. Jekafol in bœ ke sababu ye sigida mogow k'u ka ketaw den jiko la.

Jikojeckulu walima jiton b'i nesin sariyaw sigili ma ji talla la, jitawaati bœ dantige, ka se wale konnenw nangili ma ani bolomafara ni tonwari ni tondonwari minnu bœ sara mogow fe. Musow joyoroba bœ jiko la. Joyoroba nenanaw ka kan ka kalifa u ma jikojeckulu kono walasa baaraw ka sirasoro.

Karamogo Daramani Tarawele
Ji ni jilabanaw 2006 san, Kalan
Diyia

Dukene : Nansara folo minnu nana kognintaama na Afiriki kono (3)

A nini ka dijne don k'a lakali i ka koe ye. Cesiri kebagaw, dijne ye olu de ta ye. Ala ma dijne di u ma k'u te sunogo la. I fana bœ se miñ na, o ke sanni saya ka se i ma, o la, a bœ se ka fo k'i fana y'i jeniyerofin hadamadenya kono, i seko damajira la.

Nansaraw ma Afiriki mara yoronin kelen. U ka kognintaama kebagaw folo de nana Afiriki kono, ka yorow lasa, ka mogow lasa, k'uka nenanaya taabolow jatemine, k'olu seben. O kognintaama kebagaw doye Dawidi Liwiginitoniye, doye Mongo Parikiye, an kumana olu kan ka teme. Nin sen in na, an bœ do fo Erene Kaye kan.

Erene Kaye ye faransika ye, a bangera san 1799, a fatura san 1838. Aka saya sababu bora sogosogonje la. O sorola segen ni folokow fe, ahi balokojuguya, a ka taamaw senfe saharakungo kono nogomew kan, tile ni fije ni funteni na.

Nansara folo min sera ka don Tumutu a nenanaya ka bo, o kera ale ye. A y'a yere ke larabu ye, ka tuubi ka don silameya la, ka ke silame lakika ye, ka larabukan kalan kasoro k'i den ka don Tumutu. O waati la, dunan min tun te silame ye, o tun te sogo ka don Tumutu, sango tubabu. Tumutu tun datugulen bœ kerecanw je. Erene Kaye ye nin bœ ke mun kama?

Tumutu togotun jensenna dijne kono, walliuw tun bœ yen, kodonnabaw tun bœ yen, kalansobaw tun bœ yen, donniya suguya bœ tun bœ kalan minnu kono. Karamegobaw tun be wuli larabujamanaw na ani dijne fan werew, silamew, ka na do fara u ka donniya kan Tumutu walima ka na kalandenw kalan walima ka na kitabuwwoIFI, walima ka na mogobaw kaburuw yajura, walima ka na selli misiribaw kono.

Tubabuw tun y'o kibaruyaw soro, nka usi tun ma deli ka na Tumutu ka a kow secreya. Erene Kaye de y'a nifili, ka ka fesrew tige, dusukolo ni kognintaama y'a sababu ye, a bololankolen, ka don Tumutu, a silamelama, ka san fila ke yen, ka duguba in ko caman segesäge k'u don. Ama dan Tumutu ma, a taara fo Jap, bawo o dugu fila ninnu ye batmamaw ye.

Erene Kaye ye gafew seben Tumutu ni Jene kan, sisya minnu tun bayen, iæda minnu tun bœ yen, seko ni dønko minnu tun bœ yen, donniya minnu tun bœ yen, jago tun yiriwalen don cogo min, hadamadenw n'u bolofen ka taakasegin tun lakananendon cogomin. Ay'a jira ko Tumutu tun yiriwara ka se hake min na, nansaradugu caman tun ma seo hake ma, o waati la.

Kalanden hake min tun bœ Tumutu owaatiila, o tun ka ca ni 20.000 ye. O bœ y'a soro tubabuw tun ma an ka jamanaka mara folo.

Erene Kaye ye san naani ke kognintaama na Afiriki kono, k'a ta sah 1824 la ka se san 1828 ma. A taara Senegal k'a si to san 17 la. Ka taa Lajine, k'a to yen ka Tumutu lasoro. Sebenji dønniya tun b'a la, jamanaka dønniya tun b'a la, kanko dor nya tun b'a la. A ye dajegafe do dilan tubabukan ni fulakan na. A jansara ni faransiwar 10.000 ye o waati la, ka da a kan a kera tubabu folo ye min sera ka don Tumutu ka na ni kunnafoniw ye. San 1830, a y'a ka taama kunnafoniw laben Tumutu kan k'u ke gafe ye, o gafe in ye sangaba soro dijne kono, fo a baysemana kan caman na.

Mahamadu Konta, an ye nin
kunnafoniw soro
entereneti kan

Sida ye bana kologelen ye min be se ka furake

Sida banakise

Sida banakise be wele tubabukan na «VIH». N'an b'a bamanakanfo, an b'a fo (WEYIYASI). O koro ye ko banakise min be farikolo tangalanw laafu, k'utine. Tangalan kerénenkerénné dow be hadamaden kelen-kelen bee farikolo la, minnu b'a to n'a b'a jilaja banaw bolo. Ni fen yeleke wére suguya o suguya nagamina farikolo la min t'a do ye, k'a tine, farikolatangalanw be wuli o fe o yorónin bee kasoro i ma fura ta yere. Ni sida banakise y'o farikolatangalaninnutine, farikolo be labila bana suguya bee lajelen ye. Ni sida ye bana ye, farikolo laafulibana de don folo. O de koson, a be hadamaden ban a senkun kan kasoro a ma sidon bana suguya kelen pe min b'a la.

Sidabana be hadamaden doren de mine. A banakise be taa a daga farikolatangalan kono k'olu tine. Olu tijetola be banakise wérew bange minnu be taa don farikolatangalan wérew kono. Banakise ninnu be lacaya o cogoya la ten fo ka farisogo yoro bee labo. Ni furakeliw ma tugu u la, k'u kele, fura te saya la.

Sida lakodoni dije kono

San 1981 zuwenkalo tile 5, fogonfogonbanajugumanbadoyer gérijegeninw na Lési Anzelési, Lamerikenjamana kan. O ségesegeliw kera dögötöröminna, o dögötöröw ye kulebo, k'a jira ko gérijegeninw ka bana in ye sida banakise de no ye. Nka o y'a soro a ye dije labo kabani, nka dögötöröw tun t'a dón bana suguya kelen min don, togo tun ma da a la folo.

Sidabana ye mogo min mine, a be fo o ma «Seropositif/Séropositif». A be fo mogo minnu ma «Seropositifw/Séropositifs», oluye mogow ye sida banakise be minnu fari la kaban. Seropositifw be se ka ke u senkan kasoro banakise b'u fari la, nka a m'u lada, k'u dese, ufarib'a cogo la, nka o t'u balika sida yelema mogo wére fe bawo a b'olu fari la kaban hali n'o y'a soro u be girinkajo la n'a ye. Sida sementiyali n'a sementiyabaliya omogosuguya ninnu fari la, ségesegeli doren de y'o fura ye. Joliségésége be ke fu dije jamana caman kono bi hali an fe yan. Nka a keyorow b'a danma. O bolein koyen, tuma nituma, dögötöröw be yaala an ka sigidaw la, ka sida joliségéségek mogow la fu.

Sidabana yelemacogo

Yelemacogo min be sidabana na, o ye ni seropositif dō farilaji donna kenebaato dō farilaji la. A kera o seropositif dëselon don walima a ma dëse folo. Banakise be kenebagato lasoro farilajiw sira fe. Banabagato farilaji minnu be sida banakise lasemogoma, oluyeduuru ye: joli, lawaji, ceyajimisen, musoyaji misen ani sinji. Daji sen t'a la, wosiji sen t'a la.

Banakise be yelema teliya la fense misennin 8 minnu fe olu ye: musoya konoona fense misennin, ceya nunkun konoona fense misennin, tutu fense misennin, dakonona fense misennin, new fense misennin, tulow ni nunw konoona fense misennin.

Yelemacogo min dönnen don kosebe, o ye kafonogonya tangabaliya ye. Ni kanunogonw, furunogonw walima kafonogon gansanw jera kasoro u m'u yere tanga, n'oy'a soro sidabana b'u dola kelen na, bana be yelema to kelen na.

Minen minnu donna banabaato farilajila, in'a fo a joli n'a lawajiw n'u nogonnaw, olu mana kenebagato sogo ka se a joli ma, o be ke sababu ye ka banakise don farikolo la. O minenw suguya ka ca : pikiribjew, miseliw, muruw, bijew, ninsusulanw, negemafen, nun boleinw ni da duman fen o fen ani dögötöröminen suguya caman wérew, adw.

Sidabana be furake

Sidabana be furake, o koro te k'a be ban pewu. Jininiw kera walasa ka fura soro sida la, nka an be don min na i ko bi fura min soro la la, o be banakise labugunni lajo, a be banakise mine ka dansigi a ka tineni na, nka a te bana bo farikolo la pepewu, a te se ka banakise faga, ka banabagato keneya. O fura in be weletubabukanna «Anti-rétroviral». N'i b'a bamanakanfo i b'a fo «Anti eretorowirali». O fura in ye fura caman faralen de ye nogon kan ka k'fura jenamaba kelen ye. Jamana caman kono, i n'a fo Mali, fura in te san, a be di banabagatow ma fu.

Fura in kera sababu ye ka sidato caman si janya; k'u ka jenamaya sabati i n'a fo kenebaatow; bawo k'i to ale kan, bana in be meen i la kasoro a m'i tine, kasoro a m'i faga.

Sidak dije kono ani Mali kono

Tonba min sigilen be dije kono sida keleli kama, n'a be wele «ONUSIDA» tubabukan na, o y'a jira ko sida ka tineni fanga be ka dögoya dije kono bawo san 2015, a

Anzini ye bana ye min be mogo nimatooro kosebe

Anzini n'a bamanankan ye kannabaganin ye, dow b'a fo a ma mini walima ngonodimi walima sonkalaku, bana don min te mogo faga nk'a be se ka mogo nimatooro kosebe.

Denmisenninbana don nk'a be se ka mogokoroba ni baliku fana mine. N'a ye denmisennin mine a be wele mimi. N'a ye mogokoroba mine, a te wele o la bilen ko mimi, ngonodimi de be fo o la walima kannabaganin walima sonkalaku walima anzini. Bamako yan, anzini fobaga de ka ca, o y'a tubabukannama ye (Angine).

Dögötöröw ka folo, anzini ye suguya fila ye, ka da a banakise suguya kan : do banakise ye «wiris» ye. Bana yelema tawbanakise, a be fo o de ma «wiris/virus» tubabukan na. A banakise do ye «bakiteri» ye. Banakise min ni kise t'a la, ni kolo t'a la, n'a nimafennama don, n'a be ci a yere ma ka caya, o be wele «bakiteri» tubabukan na.

Anzini banakise suguya fila n'a ta bee, a dimi bee ye dimi suguya kelen ye. Falakanin do be kankonona kere n'a kere la, o be wele tubabukan na «amigidali/amygdale», o de be jeni banakise fe. A be se ka ke joli ye n'a ma furake, a be se ka toli fo ka nentia, o de y'a tinenimayoro ye.

Anzini be na ni farigan ye, a be na ni kankonofalakanin fununi ye, k'u bilen walima k'u jeya, adw. A be dumuni keli geleya, a be jimin geleya.

Bana dönnen don an fe yan sango denmisenninkunda. K'a ta denmisennin san fila la ka yelen, n'o y'a noco falakanin botuma ye, a be se ka denmisennin mine o waati la. Musokoroba minnu be denfurake ke an ka sigidaw la, sanni denmisennin ka anzini ka juguya, olu caman b'u bolo don a noco na

ye mogo min mine o hake tun ye miliyon 2, 1 ye. Nka san 2016, a ka mogo mineta hake jigina k'a ke miliyon 1,6 ye. Tonba in y'a jira ko sida be mogo kelen mine dije kono ne komiko 17 o ne komiko 17. K'a ta san 1981 na ka se bi ma, a ka mogo fagata hake benna miliyon 35 ma.

Malila, sida be marabolo bee kono. Nka bi, a ka tineni fanga be ka dögoya kosebe an ka jamana kono, ka da a kan, giferenaman n'a demesbagaw be cesiri la su ni tile ka bana in kele. Kunnafonidiw kera wâlasa mogow ka se k'u yere tanga. Furaw be ka di mogow ma sutura la fu. Joliségéségeyoro be jamana fan bee, o baara in be ke fu, warisara t'a la.

Mahamadu Konta

k'a ka mimi ci walima k'a ka mimi ta. N'a be den na, a ka kasi misennin te ban, a te se ka sin min, kuma te ka dumuni ke, wa a be fasa. O musokoroba ninnu dow be lemurukumunin kirisi k'a di den ma, k'a ka anzini furake. Dow be sonkala su ji la k'a ke den kan kono, k'a ka anzini furake. N'o si m'a ne, u be dagodon a ye. A ka ca a la, anzini in be ban o la.

Sisan, o musokoroba ninnu caman n'u ka dñkkow taara u da, wa u ma ciyentabaga touko. Ola, mogocaman b'a kunsin dögötöröw ma, k'u den ka anzini furake walima u yere ka anzini.

A ka ca a la, ni tilema bora, anzini be balikuwmine k'a sababu kenoqow ye. Finecolon ni foloko minnu be ci, olu be banakise wadon da ni noco kono. Sango mogo minnu be tulumafen dun, tulu min be sigi da ni noco kono, ni gongon dara o la, o be se ka na ni anzini ye joona.

Fen dow b'a to anzini ka mogo mine teliya la :

- Ni yoro nogolen don k'a toli;
- Sigaratimin, saramin ni dñlomin;
- Sisi ni gaziw samani;
- gorontoli ani k'i dayel ka sunogo, adw.

Anzini suguya min ka ca, o ye min banakise ye «bakiteriye». Ale fandé furake ka di ni min banaki ye «wiris» ye. Sanni dögötöröw ka anzinitfurake, ub'a nini k'a dñna ka anzini sababu ye banakise suguya min ye. N'a sababu ye «bakiteri» ye, jolibanakisefagalancaman be se k'o kele, n'oye «antibiotiki/antibiotique» yetubabukan na. Nka n'a sababu ye «wiris» ye fo o fura kerénenken ka ke a la.

An ye nin kunnafoniw soro entereneti kan.

Mahamadu Konta

«AMAP» kuntigi
Abdulayi Tarawele

Kanw kunnafonisebenw
baarada kuntigi
Amadu Umaru Jalo

BP : 24 - Telefoni : 20-21-21-04
Kibaru Bugufiye Bosola
Bamako - Mali

Sébennijekulu
Mahamadu Konta,
Dokala Yusufu Jara

Labugunyoro : AMAPU gafedilan
baarada

Kalo farikolojenajé kibaruyaw

1 - Mali négésoboliba : Négésobolila 48 tun b'a kene kan ka b'o jamana 6 kono : Burukina Faso, Konowari, Lajine, Mali, Nizeri, Sénégali.

Nin tun ye Mali négésoboliba sijé 8nan ye. A daminéna marisikalo tile 2, k'a kuncé kalo tile 4, san 2018. U ye dakun 3 boli : Bamako ni Bugunin, km 141, okéra dakun fólo ye, Bugunin ni Jéna, km 130, o kéra dakun filanan ye. Bamako ni Sibi ka segin ka na Bamako, km 126, ka tila ka Bamako dugukonona munumununiko 9 fara o kan, o kéra dakun sabanan ye.

Négésoboli in laban na, Suleymani Kone ka b'o Burukina, o ye joyoro fólo soro. Yakuba Jalo ni Burama Kulubali kéra filanan ni sabanan ye, ouye Malidenw ye. Yaya Jalo min tun kéra fólo ye salon, o binna ninan.

2 - Joliba kelen tora sisán : Mali ntolatanton bëe binna, a to tora Joliba kelen ye. Faneri n'a ka cédew tun, b'a fe ka kuru 2 walima 3 don Uruwanda sorodasiw ka ntolatanton kun, nka u sera ka kuru kelen dörön de don. Ntolatan in kéra arabadon, marisikalo tile 7, san 2018, Modibo Keyita togolafarikolojenajékeyoro la.

Mali ka kuru kelen in donna Séki Nangi fe, sanga 48 nan na.

3 - Jalatigéla démeni ni Widewo ye : dijé ntolatanko, tonba y'a jira ko widewo bëna sendon kupudimoniata in na Irisijamana kan. A kun ye ka jalatigébaga déme, a k'a don ni kuru donna tigitigi walima n'a ma don, widewo de bëna o ko jalatige a ne ma.

4 - Mohamedi Kamara ye ntolatanton kura soro : Samatasége fitinuw ka Kapiteni, Mohamedi Kamara tara Otrisi jamana ntolatonna fe, n'oye Salisiburi Bilenmanw ye. A be ntolatano ton in fe fo san 2022. A ténanenafin bawo Mali ntolatanna caman be Otrisi jamana kan, i n'a fo Jaje Samaseku, Amadou Hayidara, Seku Koyita, Manbi Keyita, ani Usumani Jakite.

5 - Maroku b'a fe ka kupudimoni laben san 2026 : Serifuw ka jamana y'a ka sebenw bëe lagon. A be ka labenw sabati walasa a ka ke Afiriki jamana 2nan ye Kupudimoni labenni na, Afirikidisi ta temenen kó. Jamana wérew bëe san 2026 kupudimoni labenni n'ofe, i n'a fo Lamerikenjamana, Kanada ani

Mekisiki. Walasa Maroku ka se ka temé, fo a ka kandi 104 soro kandi 207 cela. Nin ye Maroku sijé 5nan ye k'a kanbo kupudimoni labenni n'ofe, san 1994, 1995, 1998, 2006, 2010 ani 2018. Maroku dalen b'a yere la bawo abëna dijé dona senkòrakajamanaw ka federasónw ka kandi nini. Déruguba ani Eto bëna k'e a ka cidenw ye minnu be taa a lafasa dijé jamanaw kono.

6 - Mali Samatasége musomanw bëe laben na. U ka degelikaramogó Mohamedi Salumu Huseni ye wele bila ntolatanna npogotigi 18 ma. O mogó 18 ninnu na, 3 ye tungafemalidenw denw ye, a to ye an ka tonw ntolatannaw ye. Awirlikalo til 7, u ni Seraleyoni ntolatanna musomanni bëe pogon soro.

7 - Mohamedi Sala kéra sangawuliye : Eziputi ntolatanna in bëe bi don cogoya bëe lajelen na. A kelen ye bi 36 don, ani ka ntoladiko numan 12 k'e a ka ton fe n'o ye Liwéripuli ye Angilejamána kan. Erópu ntolatanton nanaw ka kupi la, a kelen ye bi 28 don. Bi, a be sanga dijé ntolatanna nanaw ma, i n'a fo Oronaldo, Mesi, Neyimari, adw. Mahamadu Konta

Mali ni Alimajamana y'u bolono bila warikoseben do la porozew waleyali kama

Hakillajigin na, Alimajamana kéra jamana fólo ye dijé kono, min ye jenogonyasira don a ni Mali ce, Mali kelen k'a ka yéremahorónya soro. O don ni bi ce, jenogonya in bëe sira numan kan.

Nin waleya in b'o sémentiya. Alimajamana ka lasigiden min bëe Mali kono, o ni sorodasiw ni sorodasi köröw ka minisiri Cenan Kulubali y'u bolono bila warikosebenin na alamisadon zanwuyekalo tile 25 san 2018. Owari in dabolen bëe Mali porozew waleyali kama. Nin ko in donna jamana fila ninnu ce kabini san 1997 okutburukalo tile 11. Warikoseben min bolonobilal en file nin ye, ni Alimanjamana bëna a di Mali ma fu, a hake bëe se sefawari miliyari 34 ani miliyon 700 ma. Kérenkérénny la poroze minnu jésinnes bëe jë saniman soro ani lašaniyalı ma Tumutu mara kono, n'a poroze ka baaraw sijé 3nan ye nin ye, ani Kulukoro, Kayi ni Moti n'udafeduguwl a n'a tubabukan dajé surun ye Payepuma (PAEPMA) ye, wari in b'olu ka bila la. Payepuma ka baaraw sijé 4nan ye nin ye. Baara bolodalen min jésinnes bëe barazi misénniw dilanni ma sëne ni nakosene kama Gawo mara kono n'a tubabukan dajé surun ye «IPRO-GAWO» ye, an'o pogonna baara bolodalen min jésinnes bëe hadamadenya sabatili ma teliya la jamana kono.

Sorodasiw ni sorodasi köröw minisiri y'a jira, ko wari kofolen min file nin ye, k'a bëna se ka n'ogoyaba don ji saniman soro baara bolodalenw waleyali jamana kono. Lañini minnu kéra nafoloko yiriwali siratige la k'a damine san 2016 la ka se 2018 ma n'a tubabukan dajé surun ye Kéredi (CREDDI) ye, o ka se ka sabati.

Cenan Kulubali y'a sémentiya, ko Mali ni Alimanjamana delila k'ubolono bila warikoseben do fana na ka temé san 2017 utikalo tile 30 ji saniman soro ani lasaniyalı porozew waleyali kunkan. Minisiri ka fo la, porozé hake min bëe Mali ni Alimanjamana ce u ka jekabaara kono, o ka ca ni 100 ye. U musaka ka ca ni sefawari miliyari 282 fana ye. Jamana fila ninnu ka pogondème hukumu kono halibi, Alimanjamana de bëe joyoro 4nan na Minisima waridilaw cela; u ka mogó hake min fana bëe Minusima kono Mali la yan o fana ka ca kosebe. Hali fen min ye jamanaduurukelébolo kérénkérénnye, Alimanjamana y'a jira k'a bëna o déme a ka baara bolodalenw waleyali la. Fen min ye Mali goferenaman ka baaraw këcogo numan, yiriwalikow ani lakanakow ye, Alimanjamana sen b'o waleya bëe la, kérénkérénnye la jamanakuntigé ka baara bolodalen min jésinnes bëe hadamadenya sabatili ma teliya la jamana kono.

Laje bëna k'e Mali ni Alimanjamana fe u ni pogon ce jekabaara kow kan, jstaa minnu soro ka k'olu jidicogo jini an'u b'a fe ka ko wëre minnu don u ni pogon ce k'olu boloda. A bëna k'e hakilijakabo laje ye. Minisiri Cenan Kulubali y'a jira, ko goferenaman bëna dabali bëe tige, Alimanjamana ye lañini minnu k'e ka bën nin warikoseben in dili la, k'a b'u bëe a sira fe. Sabula sanni warikoseben in ka bolonobila, Alimanjamana minisiriso min nesinnen bëe nafoloko jekabaara ni yiriwali ma, o sekereteri ni minisiri jemogó Sumeylu Bubeyi Mayiga ye pogonye do k'e fólo.

Alimanjamana lasigiden ka fo la, u ye ka wari min dilisëben bolonobila nin ye, a kun ye ka se ka do fara hadamadenya ni nafoloko yiriwali fanga kan Mali kono damakéne kono. A labanna k'a jira ko n'i ye mogow ye tungafetaala la, i b'a soro geleya de b'u kan u sigiyorow la. O de la, a b'a nini Mali fe, a ka baaradaw dayele jamana kono, denmisénw ka se ka basigi. Desantaralizasónko sabatili min ye jamana hamankoba do ye, lasigiden in ko Alimanjamana fana sago don ka jamana déme o la, min b'a to yiriwali ka se ka sabati jamana fan bëe fe.

Mamadu Si
Dokala
Yusufu Jara

Fokaben sabatili jekulu bëna sigi Kidali marabolo kono

Basigi ni fokaben sabatili minisiriso ka cidenw taara Kidali marabolo kono walasa ka fokaben sabatilicakéda bolofara do sigi yen. A nemogoya tun be minisiriso in sekereteri Zentrali bolo, Ataheri Agi Ikanani. Fokaben sabatilicakéda nemogo, Modibo Kajoke, otun be cidenw na. Taamá in kun tun ye sigikafé ye marajemogow, ni dugumogow fe walasa ka feerew tige cogo minna fokaben sabatili jekulu sigili labenw be se ka sabati Kidali marabolo kono.

Minisiriso in sekereteri Zentrali ye kuma ta k'a nakun nefo Kidali marajemogow n'a dugumogow ye. Fokaben sabatili jekulu min ka kan ka sigi Kidali, o bëna baara minnu ke ben ni kéléban siratige la, a y'o nefo. Mogosuguya minnu ka kan ka sugandi baara in kama, a y'o fana nefo. Olu ka kan ka ke mogow ye minnu lakodonnén don kosebe sigida la, dannaya b'u kan, u be sekni dënkó, an laadaw dòn.

O mogó minnu ka kan ka sigi Fokaben sabatili jekulu in kono, olu be sugandi sigidalamogow de fe.

Kidali marabolo goferenneri, Sidi Mohamed Agi Isarasi ye dunanbannu bisimilia ni foli ni tanuniw ye. A y'a ka nisondiya jira fokaben cakeda sigili la. A y'a jini laje in ka ke sababu numan ye walasa feerew ka tige ka fura soro koronfekle la.

Kidali laada jemogoba, Amenokali Mohamed Agi Litala ye kuma ta ka dugumogow ka nisondiya jira dunanw nani na ni hakilla numanw ye. Fokaben sabatili jekulu sigili Kidali, a y'a jira k'o ye dugumogow feko ye, wa feere bëe lajelen na tige walasa a ka baaraw ka sabatia bolo, ka bënsinsin koronfela la.

Furancelafanga nemogó min sigilen be Kidali, o nemogo, Hasani Agi Fagaga y'a jira ko fognogonko caman be sigida la, fokaben jekulu in bëna ke sababu ye ka fura soro olu la.

Mali fokaben sabatili jekulu ka cidenw bisimilia konuman Kidali nemogow n'a dugumogow fe.

Basigi ni fokaben sabatili minisiriso y'a bila baara min na, n'o ye k'a jini maliden bëe fe, an ka je k'an bolo di pogon ma fokaben sabatilicakéda bëna o baara de k'e Kidali.

Fokaben sabatilicakéda sigira senkan a kalo damado ye min ye. San 3 bolodara a ye a ka se k'a ka baara ke ka se a dan na. A bëe baara ke minisiriso min ka mara kono, o ye Basigi ni fokaben sabatili minisiriso ye. Ce ni muso minnu be baarada in kono, olu si jandira dugumogow de fe, ka da u ka mogobaya kan, u ka laadirya ani u ka donnia ka jésin laadaw ma.

Fokaben sabatili jekulu in be wele tubabukan na «MARN».

A ka baara ye kunnafonidi ye ani ka mogow son hakili la, walasa ben be sabati Mali kono. A be feerew tige, minnu be ben dugumogow ma u kunkankow jenabolli kama, kéléw ni fognogonkow dalasali la.

Nin kunnafoni soro, Basigi ni fokaben sabatili minisiriso fe

Poroze SIRA ye kunnafonidilaje ke a taabolo

Poroze SIRA nəməgəba

Poroze SIRA ye Lamerikenw ka demedoncakeda USAID ni Mali ka jekabaara ye kalanko la. Kalan in bə ke Bamanankan na dugumakalan kalanso fələ ni filan kalandenw kun. A kun ye ka kalandenw biла sira numan kan kalanje ni sebenni na. O san fila kono, kalandenw be faamuyaba soro kalanje ni senbenni kəcogo la bamanankan na. O b'a to kalan tə bəe ka nəgoya u ma fo ka taa se u ka lakolikalan dafadon ma.

Kunnafonidilaje in nəməgoya tun

bə kalanko minisiriso ka ciden bolo karamogoba Amidu Isufi Mayiga. Laje in kera poroze dagayorō la. A kumatigw tun ye Poroze in nəməgəba ye, Tema Keligati ani Poroze kalanko nəməgo Siliwəni Woni Mende ani kalanko kojənabəbaga, Karamogoba Yusufu Hayidara.

Kumaw bolila dakun fila kan laje insenfe: baara minnu kera Poroze SIRAfə ojaabisorəlenwani Poroze SIRA kuntilennaw.

Kalanje ni sebenni faamuyaliko numan bolen koyen, Poroze be ka kalanko minisiriso deme kirikilomu sabatili la. Kirikilomu ye kanfilajekalan ye, tubabukan ni fasokan na. O kan fila be kalan nəgən fe, walasa ka kalan nəgoya, k'a sinsin denmisenniw bolo. Poroze ma dan o ma, danfara binnimusmanninw nicemanninw ce lakoliladonko la, a b'o baara fana ke, fo ka taa se lakolidensomogow ni dugumogow kalanni ma ka nəsin lakoli minecogo numan na. U kalanna

baarakelaw kalan cogə min ani u kalanna fən minnu na, olu fana nəfəra kunnafonidilaw ye.

Kalanje minisiriso baarakelaw kalanna u fe kalanje ni sebenni kiimeni kəcogo la.

Karamogow kalancogo numan walasa k'u ka dənta jiidi ani kalan nəməgəba kalanni jamana taabolo labatoli la, kalanko la, poroze SIRA be ka də ke o bəe la.

Lakolidensomogow kalanna minna, oye k'udəmə u ka se k'udən dege kojuman kalanje ni sebenni na. U kalanna Poroze SIRA hakililaw ani Malikalanko hakililaw jənənko numan na. U kalanna

lakoliso kəlsili ani lakolikaramogow demecogo numan na.

Poroze SIRA kuntaala ye san 5 ye. Lamerikenjamana ye sefawari miliyari 30,5 boloda a musakaw doni tali kama. Poroze in bə boli Kalanko nəməgoso 10 kan, n'o ye Akademiy ye, Kulukorō Segu, Sikaso, ani Bamako Disitirki la. A ni kapu 56 be baara la nəgən fe. Goferenamanlakcliso ni dugu ka lakoliso 3896, a n'olu be baara la. Poroze SIRAbə boli lakoliden həkə min kan, o be se 300.000 ma. Lakolikaramogə 7000, lakoliso nəməgəba direkteri 3800, lakolikaramogoyakalan kalanso 20 an'olu be baara la nəgən fe.

Mahamadu Konta

Poroze SIRA ka gafe dilannenw

Səməko lajeba kera Sikaso

San o san', cike minisiriso n'a jənəgəncakədaw be don kelen sugandi k'o ke səmətəgəladon ye. O don, səməforotigw, səməsannaw, demebagaw feere ninafoloko siratigəla, olubə nəgən sərəlaje la, ka kunnafoniw di nəgən ma, ka feerew tige səməko be se ka taa nəcogə min, bəe lajelen ka nafa kama. Cike minisiriso, ani cikelaw ka bulonba n'o ye (APE KANU/APCAM) ye, olu jəyərə ka bon kosebe səməko yiriwali la. Nənanta tun ye laje in sənəwəcərənan ye. Poroze min sigikun ye səməko yiriwali ye Mali kono, ale de ye laje in labənbaga jənjon ye. Səmə be sənə jamana marabolo minnu

kono, wele bilkala o səməsənənaw ma. An kərefejamana minnu be səmə sənə, i n'a fo Burikina Faso, wele bilala olu dəw fana ma laje in na səməko Poroze fe n'o ye (PAFAMU/PAFAM) ye. Laje in kun ye ka hakiliyalenw ke səmə nafa kan, ani sənəni ka ka kankayiriwa cogomin, k'odabaliw tige nəgən fe. Denmisən həkə minnu be se ka baara sərə k'a sababu ke səməko ye sango tungafetaala minnu seginna so laje in b'o bəe dantigə. Laje in damine na, səməko baarakelaw nəməgəba, Iburahimu Togola y'a ka nisəndiya jira laje in sigili la senkan. A y'a jira ko san

2017 la, Sikaso marabolo ye səməkolo təni 24.000 sərə, o nəgənna tun ma deli ka ke fələ. Nka o n'a ta bəe, peresidan Togola y'a jira ko geləw be səməko la minnu ma se ka wuli fələ, i n'a a sənnifeereko, a kənən nənabəcəgo ani səngəw sigicogo min b'a to nafa caman be sərə. Cikelaw ka bulonba nəməgəba ye kuma ta k'a jira ko səməko jəyərə ka bon cikelaw ka tənba ka nətəaa sabatili la, ka da a sərə caya kan. Nənə, Luwi Bolewa Bərine ka fo la, oye Esipanika ye, poroze lajini ye ka caman fara səməkolo sərətə həkə kan, ka baara di denmisən 6000 ma, ka səməkolo fara balofənwa kənani k'a labaaraiziniw na ka nafamafən caman dilan ka

bə a la.

Esipanji ni Eropujamanaw ka tənba jolen be Mali jigi kərə səməkoloko in na, bawo Mali be se ka ke səməsənəjamanaba ye ni baaraw kera ka nə.

Bi, səməforo min be Mali kono, o be setaari 120.000 ma. Səməbe sənə məgə 25.000 fe, wa taari miliyən 5 be yen səməforo be se ka sənə minnu kan.

Cike minisiriso ka ciden, Seyidu Keyita fana ye kuma ta laje in kənə kan, k'a jira ko foli be Mali səməko baara kəbagaw ye ka da u ka cəsiri kan. A y'a jira u la u ka do fara u ka wulikajəw kan halibibawo goferenaman təna bo u jigi kərə.

Fuseyini Jabate
Mahamadu Konta

SAN 2018 MARISIKALO KIBARU KONOKO

- nə 2 : Turiki jamanakuntigi nana taama nafamaba la Mali kono
- nə 3 : Fasokanw təgəladon seli kera wasa ye Baginda ani Bamako
- nə 4 : Hadamadenya yəre sənənən be kalan nafama kan
- nə 5 : Kalankəne : Nəci be se ka ke kumasenbolo dalafen na

Dukəne : Nansara fələ minnu nana kənəpintaama na Afiriki kono (3)

Maakərəbaro : Jikojekulu walima jitənw sigili

- nə 6 : Anzini ye bana ye min be məgə nımatçərə kosebe
- nə 7 : Mali ni Alimajamana y'u bolonbila warikoseben də la porozew waleyali kama